

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE Indeks potrošačkih cijena za 2023.

Organizacijska jedinica: Služba statistike cijena i europskog programa usporedbe
Priredile: Sanja Jurleka i Marija Gudelj

ožujak 2024.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Indeks potrošačkih cijena odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavlja, koristi se njima ili ih plaća referentno stanovništvo (privatna kućanstva) radi potrošnje.

- Izvještajno razdoblje

Mjesec

- Pravni akti i drugi sporazumi

- Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20.)

- Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske

- Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti Republike Hrvatske

- Sustav klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda upotrebljava se Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (ECOICOP).

- Statistički pojmovi i definicije

Osnovne statističke varijable su indeksi cijena.

- Statistička jedinica

Osnovna jedinica statističkog promatranja su cijene proizvoda za osobnu potrošnju.

- Statistička populacija

Indeks potrošačkih cijena obuhvaća novčane izdatke za finalnu potrošnju kućanstava na ekonomskom teritoriju zemlje od strane rezidentnih kućanstava. Sektor kućanstava na koji se definicija odnosi uključuje sve pojedince ili grupe pojedinaca, neovisno o vrsti područja u kojem žive, njihovom položaju u raspodjeli dohotka i državljanstva ili boravišta.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Osnovni nacionalni korisnici su: državne institucije, financijske institucije, ekonomski analitičari, studenti, poduzeća, javnost. Međunarodni korisnici: Europska centralna banka, Međunarodni monetarni fond, Ujedinjeni narodi itd. Interni korisnici: ostale stručne službe unutar Državnog zavoda za statistiku.

1.1.1. Potrebe korisnika

Indeks potrošačkih cijena koristi se kao opća mjera inflacije u Republici Hrvatskoj. Koristi se i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama (npr. za indeksiranje plaća u kolektivnim ugovorima, indeksiranje mirovina i slično), usporedbu kretanja cijena unutar zemlje između određenih gospodarskih sektora, kao osnova za deflacioniranje pojedinih kategorija nacionalnih računa i drugih statističkih serija te se primjenjuje za analitičke svrhe.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Zadovoljstvo korisnika mjeri se istraživanjem o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku. Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika provedeno je 2013., zatim 2015., a posljednje je provedeno potkraj

2022. Detaljni rezultati istraživanja za 2022. dostupni su na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

1.2. Potpunost

Koncepti i definicije koji se primjenjuju u potpunosti su usklađeni s propisima i smjernicama Eurostata.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka je: 100%

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Numeričke procjene uzoračkih greški se ne računaju jer ih je teško kvantificirati zbog složenosti strukture indeksa cijena i zbog korištenja ne-probabilističkog uzorkovanja. Državni zavod za statistiku pokušava smanjiti uzoračke greške koristeći onoliko velik uzorak potrošačkih cijena koliko je to moguće obzirom na ograničenja resursa. Kako bi se smanjila varijanca ukupnog indeksa, odabran je broj cijena koji bi se trebali pratiti u svakoj geografskoj lokaciji i za svaki odabrani proizvod.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke greške nisu kvantificirane. Neuzoračke pogreške smanjene su kontinuiranim metodološkim unapređenjima i poboljšanjem istraživačkih procesa koja mogu pomoći u izbjegavanju pogrešaka kod određivanja kodova i unosa podataka.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Greška obuhvata se ne primjenjuje.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Moguće su pogreške pri unosu podataka o cijenama i dodatnih opisa u tablet računala, ali su svedene na najmanju moguću mjeru obzirom na to da aplikativni program za unos podatka sadrži posebne kontrole podataka (npr. kontrola ispravnosti unosa kodova, minimalna i maksimalna dozvoljena odstupanja od cijene, upis komentara, povijesni pregled cijena i dodatnih opisa do 12 mjeseci unatrag i slično).

Tijekom obrade podataka provodi se detaljna logičko-računska kontrola svih pristiglih podataka o cijenama kao i njihova metodološka usklađenost (npr. postotne promjene cijene za svaki artikl u odnosu na prethodni mjesec, evidentiranje promjena u odnosu na prethodno razdoblje u količini, kodu ili opisu proizvoda i slično).

2.2.4. Pogreška neodgovora

Maloprodajne cijene za odabrana reprezentativna dobra i usluge snimaju se na prodajnim mjestima odabranim od strane snimatelja cijena na temelju njihovog znanja i iskustva, a u suradnji s centralnim uredom. Broj prodajnih mjesta koji trebaju ući u uzorak je unaprijed definira Državni zavod za statistiku. U slučaju kada cijene nedostaju važno je identificirati je li proizvod privremeno ili trajno nedostupan. Za ne-sezonske proizvode koji nisu više dostupni na prodajnom mjestu (dva mjeseca za redom) ili kada je smanjenja njegova važnost odabire se zamjenski artikl. U tim slučajevima snimatelj cijena odabire sličan i usporediv artikl (gdje je to moguće) iste kvalitete ili u sličnom prodajnom mjestu. Ako je proizvod privremeno nedostupan (npr. sezonski proizvodi) tada se cijene procjenjuju.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora :Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	Prosječno
			0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Neutežena stopa neodgovora za određene varijable: Varijabla	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	Prosječno
				2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%

2.2.7. Pogreška obrade

Razvrstavanje dobara i usluga obavlja se prema ECOICOP klasifikaciji. Početkom svake godine provjerava se usklađenost dobara i usluga koja ulaze u obuhvat istraživanja s klasifikacijom ECOICOP te je time netočno razvrstavanje smanjeno na najmanju moguću mjeru.

2.2.8. Stopa imputacije

Neutežena stopa imputacije za određene varijable: Varijabla	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro	Prosječno
				2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%

2.2.9. Pogreška izbora modela

Greška izbora modela se ne primjenjuje.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Prva procjena indeksa potrošačkih cijena odnosi se na privremene podatke za tekući mjesec. Ti se podaci potvrđuju ili revidiraju konačnim podacima u drugom tjednu sljedećeg mjeseca.

Do sada nije bilo slučajeva pogrešaka u izračunu ukupnog indeksa potrošačkih cijena za koje bi bile potrebne revizije.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Ne primjenjuje se.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Indeks potrošačkih cijena objavljuje se dva tjedna nakon isteka referentnog mjeseca osim u prosincu i siječnju kada se podaci objavljuju najkasnije tri tjedna nakon isteka referentnog mjeseca.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.2. Poštovanje rokova objavljivanja

Do sada nije bilo vremenskog odmaka između najavljenog datuma i datuma objave statističkih podataka.

3.2.1. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost je: 100

4. Pristupačnost i jasnoća

Mjesečna priopćenja, Statistika u nizu.

Podaci su dostupni u elektroničkom obliku na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Priopćenja

Indeks potrošačkih cijena objavljuje se u obliku priopćenja koje je dostupno na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.2. Mrežna baza podataka

Na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku u području Statistika u nizu i PC-Axis bazi podataka u području Cijene.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka u znanstvene svrhe.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Opis metodologije nalazi se na kraju svakog priopćenja: Indeksi potrošačkih cijena.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti kod zrcalnih statistika

Ne primjenjuje se.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Podaci su potpuno usporedivi tijekom vremena. Od kada je uveden indeks potrošačkih cijena provedeno je nekoliko poboljšanja u metodologiji s ciljem poboljšanja pouzdanosti indeksa.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija je: Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro
Hrvatska			289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Nema prekida u vremenskoj seriji.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Nije raspoloživo.

6.2. Opterećenje

Nije raspoloživo.